

Obrázky z Vratislavic nad Nisou

MAREK ŘEHÁČEK

Vila postavená pro Ignaze Ginzkeye staršího stávala v areálu továrny na koberce, v prostoru pod dnešním zdravotním střediskem. Proto se o ní někdy také hovoří jako o dolní či staré vile, přestože by bylo možné ji – z hlediska její velikosti i architektonických kvalit – klidně označit za zámeček. Objekt přežil svého stavebníka o sto let a až do zbourání sloužil jako jesle pro vratislavické děti. Díky unikátním snímkům z časů počátku 20. století můžeme i dnes nahlédnout do jeho velkorysých interiérů.
Archiv Severočeského muzea v Liberci – kolorováno

Kdykoliv si prohlížím staré továrnické vily stojící vesměs v bezprostřední blízkosti výrobních hal, skladišť a kotelen, říkám si – to opravdu vždy zvítězila touha jejich majitelů mít své podnikání doslova „pod nosem“ nad přáním žít v klidném prostředí, prostém hlomození továren, železničních vleček a uhelného kouře? Pravda: ginzkeyovská vila byla postavena v letech 1867 až 1868 v poměrně velkém odstupu od nejstarších částí továrny na koberce. Ale jak se závod postupně rozvíjel a rozšiřoval, jeho objekty se k ní stále přibližovaly a zabíraly větší a větší prostor původní zahrady. Před její demolicí na přelomu 70. a 80. let 20. století, kdy musela ustoupit výstavbě nové haly na výrobu kovu, stála již vila doslova na továrním dvoře vedle vrátnice a z původní zeleně zbylo jen ubohé torzo malé zahrádky na severní straně.

Víme přesně, že si stavbu objektu pro reprezentativní život své rodiny objednal továrník Ignaz Ginzkey, doposud se ale nepodařilo zjistit

tvůrce vily. Dokonce i v knize Dr. F. Marmotha, která vyšla roku 1877 a popisuje život nedlouho předtím zemřelého továrníka, nenajdeme více než jednu větu, v níž se popisuje, jak se roku 1868 nastěhoval do vily obklopené zahradou. O tvůrci ovšem mlčí. Zaspokulovat si lze, že objekt mohl navrhnout a postavit liberecký architekt Gustav Sachers, který v té době dělal podobné paláce pro liberecké Liebiegy a česko-dubské Schmitty. Ale v té době teprve začínal, a proto je možné, že jej Ginzkeyův životopisec nepovažoval za natolik důležitého, aby jej zmínil. Ignaz si své nové vily ale dlouho neužil, zemřel zde v noci z 2. na 3. května 1876.

Za časů první republiky je objekt spojován se životem Willyho Ginzkeye, který jej obýval od roku 1919 i se svojí druhou ženou – operní zpěvačkou Julií Culp, která interiéry objektu velmi velkoryse a světácky vyzdobila. Po válce pak byl chátrající dům využíván jako zdravotní středisko a před zbořením jako jesle.

Jedna z nejstarších fotografií vily patrně někdy z 80. let 19. století. V té době byla okolní zahrada ještě poměrně prostá a vile dělaly v pozadí společnost staré usedlosti a mohutný objekt bývalé vratislavické šolcovny, pozdější hospody Zur Stadt Paris (U Města Paříže). Dům je ještě v původním stavu, s litinovými podpěrami balkonu i zábradlím před vchodem do salonu. Následně prošel několika přestavbami, první patrně po smrti Ignaze a další pak poté, co se pánem vily stal Willy.

Archiv Severočeského muzea v Liberci

Julia Culp za první republiky vyzdobila interiéry vily hudebními nástroji, obrazy, starožitnostmi a stříbrem; řadu uměleckých předmětů si přivezla ze své vily v Německu. Opakovaně se zde objevoval i obraz dámy s květy. Nevíme přesně, o koho jde, ale mohlo by se jednat o první Willyho ženu Rosu, která zemřela roku 1905 ve svých 34 letech na zánět slepého střeva, Julia na ni tudíž nemusela nijak žárlit.
Archiv Severočeského muzea v Liberci